

## Uwagi ogólne

## General Notes

Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych (KNUIFE) jest centralnym organem administracji rządowej. Została utworzona z dniem 1 kwietnia 2002 r. KNUIFE realizuje zadania należące wcześniej do Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń oraz Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi.

*Rocznik Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych 2002* stanowi syntetyczny opis wszystkich obszarów rynku finansowego nadzorowanych przez KNUIFE, tj.:

- rynku ubezpieczeń
- rynku otwartych funduszy emerytalnych
- sektora pracowniczych programów emerytalnych.

Informacje charakteryzujące poszczególne rynki zostały podzielone na trzy tematycznie ujednoczone części.

Publikacja przedstawia dane za rok 2002 dotyczące:

- 35 zakładów ubezpieczeń na życie
- 35 zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych
- 17 otwartych funduszy emerytalnych
- 16 powszechnych towarzystw emerytalnych
- 5 pracowniczych towarzystw emerytalnych
- 3 pracowniczych funduszy emerytalnych
- 182 pracowniczych programów emerytalnych.

W rozdziale *Informacje o zakładach ubezpieczeń* zamieszczono również wybrane dane o zagranicznych oddziałach zakładów ubezpieczeń.

*Rocznik* uwzględnił zmiany, które w roku 2002 miały miejsce na nadzorowanych rynkach - w tym w szczególności połączenia podmiotów oraz zmiany właścicielskie. Podawane są informacje według stanu prawnego na dzień 31 grudnia 2002 r.

W niniejszej publikacji zostały zawarte m.in.:

- dane roczne niezauduytowane (przed badaniem przez biegłych rewidentów i zatwierdzeniem), pochodzące z kwartalnych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń
- dane dzienne, miesięczne, kwartalne i roczne, pochodzące z niezauduytowanych (przed badaniem przez biegłych rewidentów i zatwierdzeniem) sprawozdań finansowych otwartych funduszy emerytalnych, powszechnych towarzystw emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych
- dane pochodzące ze zbadanych przez biegłych rewidentów i zatwierdzonych przez właściwe organy spółek bilansów oraz rachunków zysków i strat otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych
- dane o pracowniczych programach emerytalnych, uzyskane w drodze wezwań nadzorczych oraz w trakcie postępowań rejestrowych
- dane o Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, pochodzące ze zbadanych przez biegłych rewidentów sprawozdań finansowych.

Większość prezentowanych w publikacji informacji liczbowych o działalności zakładów ubezpieczeń, funduszy i towarzystw emerytalnych pochodzi z danych przekazywanych KNUIFE przez nadzorowane podmioty. W pozostałych przypadkach każdorazowo zostało podane źródło pochodzenia danych. Informacje o liczbie członków otwartych funduszy są zgodne z zapisami w Centralnym Rejestrze Członków OFE prowadzonym przez ZUS.

Do pozyskiwanych informacji i danych liczbowych zasilających bazy danych KNUIFE mają zastosowanie następujące przepisy:

**- dla zakładów ubezpieczeń:**

- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.)
- ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z późn. zm.)
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz. U. z 2001 r. Nr 149, poz. 1671)
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 kwietnia 2002 r. w sprawie zasad sporządzania kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych przedstawianych organowi nadzoru przez zakłady ubezpieczeń, formy tych sprawozdań oraz sposobu potwierdzania przez zarząd zgodności tych sprawozdań ze stanem faktycznym (Dz. U. z 2002 r. Nr 52, poz. 459)
- rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2002 (Dz. U. z 2002 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.).

**- dla otwartych i pracowniczych funduszy emerytalnych oraz powszechnych towarzystw emerytalnych:**

- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity, Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.)
- ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 139, poz. 934, z późn. zm.)
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 149, poz. 1669)
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 1999 r. w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych (Dz. U. z 1999 r. Nr 32, poz. 314, z późn. zm.).

Dane liczbowe pochodzące ze sprawozdań finansowych prezentowane są zgodnie z układem dokumentów sprawozdawczych, przekazanych przez podmioty do organu nadzoru.

Publikowane dane, odpowiednio do ich charakteru, dotyczą okresu lub stanu na określony dzień - zgodnie z datami ustalonymi w przepisach wskazanych powyżej aktów prawnych. W szczególności informacje liczbowe o strukturze portfela inwestycyjnego, wartości jednostek rozrachunkowych, wielkości aktywów netto, stopach zwrotu oraz dane pochodzące z bilansu i rachunku zysków i strat funduszy podawane są według stanu na ostatni dzień roboczy okresu, którego dotyczą.

Dla rynku ubezpieczeń sformułowanie *stan na 1 stycznia 2002 r.* określa otwarcie roku 2002 przez zakłady, nie zaś zamknięcie roku 2001. Informacje na temat zamknięcia roku 2001 są zamieszczone w publikacji *Biuletyn Roczny. Wyniki sektora ubezpieczeń za rok 2001*, dostępnej w serwisie internetowym Komisji ([www.knuife.gov.pl](http://www.knuife.gov.pl)).

Z dniem 1 stycznia 2002 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o rachunkowości (Dz. U. z 2000 r. nr 113, poz. 1186 z późn. zm.), która wprowadziła zmiany w zasadach rachunkowości zakładów ubezpieczeń i powszechnych towarzystw emerytalnych. Zmianie uległy m.in. definicje i zawartość niektórych kategorii finansowych, a tym samym pozycji sprawozdawczych. Z tego powodu niemożliwa stała się ich bezpośrednia prezentacja w dłuższym szeregu czasowym. Z tych samych względów występują pewne różnice pomiędzy danymi zamieszczonymi w *Biuletynie Rocznym. Wyniki sektora ubezpieczeń za rok 2001*, a danymi zamieszczonymi w niniejszej publikacji rocznej, w której dane dotyczące 2001 r. zostały przeliczone i podane według nowych zasad, tak jak w sprawozdaniach finansowych za rok 2002 przedstawianych organowi nadzoru przez zakłady ubezpieczeń i powszechne towarzystwa emerytalne.

Opis rynku ubezpieczeń uzupełniono o prognozę składki przypisanej brutto ogółem na lata 2003-2005. Prognozę sporządzono postępując się modelem regresji liniowej, w którym jako zmienną niezależną przyjęto produkt krajowy brutto wyrażony w cenach stałych. Wartość produktu krajowego brutto na lata 2003-2005 została ustalona na podstawie założeń makroekonomicznych zawartych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2003. W wyniku oszacowania parametrów modelu na podstawie danych za lata 1996-2001 można stwierdzić, że wzrost PKB (w cenach z roku 1996) średnio o 1 mld zł pociągał za sobą wzrost składki przypisanej brutto (również w cenach z roku 1996) o ok. 86,9 mln zł. Warianty prognozy: optymistyczny i pesymistyczny, zostały wyznaczone w taki sposób, aby można było stwierdzić, że z ufnością 99% wysokość przyszłej wartości składki przypisanej brutto w kolejnych latach prognozy będzie niższa, niż określona w wariancie optymistycznym i wyższa niż w wariancie pesymistycznym.

Do sporządzenia prognozy składki przypisanej brutto w dziale I oraz w dziale II został wykorzystany model trendu liniowego wskaźnika określającego stosunek składki przypisanej brutto w dziale I do składki przypisanej brutto w dziale II. W wyniku oszacowania parametrów tego modelu ustalono, że stosunek składki przypisanej brutto w dziale I do składki przypisanej brutto w dziale II w okresie 1996-2002 rósł przeciętnie o ok. 4,53 pkt proc.

Dla ułatwienia Czytelnikowi właściwej interpretacji prezentowanych danych, w *Roczniku* został zamieszczony *Wykaz stosowanych pojęć* wraz z niezbędnymi odwołaniami do odpowiednich aktów prawnych.

The Insurance and Pension Funds Supervisory Commission (KNUiFE) is a central body of government administration. It was established on 1 April 2002. KNUiFE performs tasks, which before that date were carried out by the State Office for Insurance Supervision (PUNU) and the Superintendency of Pension Funds (UNFE).

Insurance and Pension Funds Yearbook 2002 contains a synthetic description of all areas of the financial market supervised by KNUiFE, i. e.:

- insurance market
- open pension funds market
- employee pension programs sector.

Information describing individual markets has been divided into three thematically unified parts. The Yearbook presents data for the year 2002 on:

- 35 life insurance companies
- 35 other life insurance and non-life insurance companies
- 17 open pension funds
- 16 pension societies
- 5 employee pension societies
- 3 employee pension funds
- 182 employee pension programs.

Chapter Information on insurance companies contains also selected data on foreign branches of insurance companies.

The Yearbook includes changes that in 2002 took place in supervised markets, in particular mergers of entities and changes of the owner, and provides information according to the legal status as of 31 December 2002.

The Yearbook includes the following:

- non-audited annual data (before auditing by a certified auditor and approval) obtained from quarterly financial statements of insurance companies
- daily, monthly, quarterly and annual data obtained from non-audited (before auditing by a certified auditor and approval) financial statements of open pension funds, pension societies and employee pension funds
- data obtained from balance sheets and loss and profit accounts of open pension funds and pension societies audited by certified auditors and approved by competent governing bodies of the companies
- data on employee pension programs obtained by way of supervisory calls and in the course of register proceedings
- data on the Insurance Guarantee Fund obtained from financial statements audited by certified auditors.

The majority of numeric data on activities of insurance companies, funds and pension societies provided in the Yearbook are information transmitted to KNUiFE by supervised entities. In the remaining cases each time the source of the data is provided. Information about a number of members of open funds is in conformity with records of the Central Register of Members of Open Pension Funds kept by the Social Insurance Office (ZUS).

The following regulations apply to the information and numeric data obtained to supply KNUiFE databases:

**- for insurance companies:**

- Accounting Practices Act of 29 September 1994 - Single Act: Journal of Laws No.2002.76.694 with subsequent amendments
- Act of 28 July 1990 on Insurance Business - Single Act: Journal of Laws No.1996.11.62 with subsequent amendments
- Ordinance of Minister of Finance of 10 December 2001 on specific accounting practices in insurance undertakings - Journal of Laws No.2001.149.1671
- Ordinance of Minister of Finance of 29 April 2002 on practices of preparing quarterly and annual financial statements submitted to the Supervision Office by insurance companies, forms of such statements and manner of acknowledging their conformity with the actual state by the Management Board - Journal of Laws No.2002.52.459
- Ordinance of Chairman of Council of Ministers of 17 December 2001 on adopting the reporting standard printed forms, commentaries on the manner of their completing, and standard printed forms of questionnaires and statistical surveys applied in statistical research in statistical research programme of public statistics in 2002 - Journal of Laws No. 2002.01.07 with further amendments.

**- for open and employee pension funds and pension societies:**

- Accounting Practices Act of 29 September 1994 - Single Act: Journal of Laws No.2002.76.694 with subsequent amendments
- Act of 28 August 1997, on Organisation and Operation of Pension Funds - Journal of Laws No.1997.139.934 with subsequent amendments
- Ordinance of Minister of Finance of 10 December 2001 on specific accounting practices in pension funds - Journal of Laws No.2001.149.1669
- Ordinance of Council of Ministers of 14 April 1999 on reporting duties of pension funds - Journal of Laws No.1999.32.314 with subsequent amendments

Numeric data obtained from financial statements are presented by the order of reporting documents transferred by entities to the Supervision Office.

The data published, according to their nature, concern a period or a state as of a specific day, in accordance with the dates set in the provisions of legal acts listed above. In particular numeric data on the investment portfolio structure, value of accounting units, net assets value, return rates and the balance sheet and profit and loss account data are provided as of the last working day of the period concerned.

For the insurance market the wording as of 1 January 2002 means opening of the year 2002 by the companies and not closing of the year 2001. Information about the closing of 2001 is included in the publication Insurance Sector in 2001, available in the Internet service of the Commission ([www.knuife.gov.pl](http://www.knuife.gov.pl)).

On 1 January 2002 Accounting Practices Act was amended (Journal of Laws No. 2000.113.1186 with subsequent amendments), which introduced changes of accounting practices of insurance companies and pension societies. Definitions and contents of certain financial categories and thus of reporting items changed. Therefore their direct presentation within a compass of a longer period became impossible. Thus there are certain differences between the data included in the publication Insurance Sector in 2001 and the data included in the Yearbook, where the 2001 data have been converted and provided according to new practices as they are presented in the 2002 financial statements submitted to the Supervision Office by insurance companies and pension societies.

Description of the insurance market has been supplemented by the 2003-2005 forecast for the gross premium written. The forecast has been drawn up using a linear regression model where the Gross Domestic Product expressed in fixed prices was assumed to be an independent variable. The 2003-2005 Gross Domestic Product was defined on the basis of macroeconomic assumptions included in the Draft of Budgetary Law for 2003. On the basis of assessment of the model's parameters using the 1996-2001 data, it may be stated that GDP growth (in 1996 prices) by 1 milliard zloty on the average was followed by gross premium written growth (also in 1996 prices) by approximately 86.9 million zloty. Variants of the forecast, both optimistic and pessimistic, were determined in the manner, which enabled to state that with 99% certainty the value of future gross premium written in subsequent forecasted years will be lower than the value determined in the optimistic variant and higher than in the pessimistic variant.

To draw up a forecast for Branch I and Branch II gross premium written a linear trend model of the coefficient determining a proportion of Branch I gross premium written to Branch II gross premium written was applied. As a result of assessment of parameters of such model it was established that the proportion of Branch I gross premium written to Branch II gross premium written in the years 1996-2002 increased by 4.53 percentage points on the average.

To make a correct interpretation of the presented data much easier for the Reader, the Yearbook includes Index of terms along with necessary references to relevant legal acts.